

Discurs del president de la Generalitat en la presentació de la Commemoració del Tricentenari

Barcelona, 27 d'abril de 2013

En primer lloc, deixeu-me agrair com a president de Catalunya la vostra assistència en aquest acte i a més també les ganes i l'afany de col·laboració que tothom ha demostrat.

La solemnitat que hem volgut donar a aquest acte podria fer pensar que ja estem commemorant el 1714 i no és així. Avui del que es tracta és de presentar els actes de la commemoració, però no està gens malament que s'hi hagi volgut donar ja aquest toc de solemnitat perquè podríem dir que ja és un cert aperitiu del que es pretén, que és que aquest caràcter simbòlic i solemne vagi presidint tots els actes que s'han d'anar desenvolupant.

Hi haurà gent que es preguntarà si calia fer-ho. I n'hi haurà d'altres que probablement ho criticaran. Diran que no calia o que suposa despeses inadequades en aquests temps. Però crec que sí que cal fer-ho i el que diré no és tant per justificar-ho, sinó simplement per explicar-ho. Calia fer-ho i no per raons estètiques ni folklòriques, sinó, en primer lloc, per qüestions de justícia. Perquè en els darrers tres segles i en tota la història de Catalunya hi ha hagut moltes persones que han fet contribucions molt decisives, i algunes d'elles fins al final del que es pot arribar a donar per una causa, perquè ara tot això fos simplement oblidat. Hi ha moltes petjades darrere nostre, molta gent que s'hi ha deixat la pell, bastant gent que s'hi va deixar la vida, molta gent que va patir l'exili, alguns exterior i altres un cert exili interior. També hi ha hagut moltes passions, il·lusions, esperances i molt projecte vital en els darrers tres segles. Molta gent que ha lluitat i que hi ha cregut. I, per tant, commemorar el 1714 és un acte de justícia.

Però també permeteu-me dir que és un acte de dignitat del conjunt del poble català, és un acte de dignitat nacional. I és un acte de dignitat perquè a través d'aquesta commemoració el que volem deixar clar és que Catalunya no és un objecte polític, sinó un subjecte polític, i és molt diferent. A un objecte se li imposa la llengua, però un subjecte la tria. A un objecte polític se li recapten els impostos, però un subjecte polític recapta els impostos. I, per tant, en aquesta línia de la dignitat nacional, també hi ha la càrrega d'aquesta commemoració en la línia de projecte, que vol dir la línia de futur.

A partir de setembre el que també farem és subratllar i projectar aquesta voluntat de construir un futur col·lectiu, que ha de ser un futur al servei de tot el poble de Catalunya, que és divers, d'orígens i sensibilitats diferents, però que, en els moments clau de la seva història, ha aconseguit anar unit. I això no ho podem perdre. Aquest simbolisme de projecte de futur no el podem perdre de cap manera i segurament és el més important que haurem de destacar.

Alguns han dit si el fet que Catalunya seguís existint després d'aquests tres segles i de totes les vicissituds i obstacles de la nostra història, que no han estat menors ni suaus, corresponia a un miracle. Probablement sí. I ho dic en un sentit no místic, sinó recollint també una expressió que fa pocs dies vaig tenir ocasió de comprovar en una visita al Vendrell a la Fundació Apel·les Fenosa, on un dels nostres escultors insignes va deixar escrit que "el que no creu en els miracles, no és realista". I mirant el que ha passat amb Catalunya, que de fet correspon a un miracle, si creiem vol dir que toquem de peus a terra.

I si analitzéssim aquests darrers tres segles comprovaríem, fins a qui punt, aquesta existència del país i aquesta voluntat avui molt viva de voler-nos sentir com a subjecte polític, i per tant com un poble lliure i sobirà, correspon no simplement a un aspecte fortuït, sinó a un sentit de país que hi hagut a Catalunya, barrejat amb un sentiment de país.

Si durant tres segles, amb els obstacles que ens hem trobat, les pressions que hi ha hagut i la força que s'ha aplicat sobre Catalunya, en el poble català, en tot ell o gairebé en tot ell, no hi hagués hagut aquesta barreja de sentit i sentiment de país, avui Catalunya no existiria com la coneixem i encara menys tindria les aspiracions i anhels que té en aquest moment.

Aquest sentit de país i aquest sentiment de país correspon, a més a més, a les virtuts cíviques del poble català. La presidenta del Parlament deia ara que el nostre poble és un poble que té els seus defectes, i és cert, com tots els pobles. Però també és veritat que, si hem estat capaços de sobreviure i aplicar aquest sentit i sentiment del país de manera permanent, és perquè aquest poble, més enllà d'aquests defectes, atresora tota una sèrie de virtuts cíviques que avui també el fan un poble viu i valuós. I això val la pena recordar-ho.

També ara ens podem fer la pregunta de si aquest sentit i sentiment es correspondrà, per part del poble català, amb un sentit polític com requereix el tenir un sentit d'estat. És possible que sí, però, així com hem tingut un gran sentit de país, no l'hem tingut igual des d'un punt de vista de sentit d'estat. I quan parlo d'estat no parlo d'Estat espanyol, que aquí sí que hem demostrat que teníem sentit d'estat. Però parlant d'estat català, segurament al llarg de la nostra història és on hi ha hagut més divisions internes, interrogants i incerteses. Encara avui, en part, poden subsistir i, per tant, queda aquest interrogant, que veurem com es resoldrà, que és si aquest sentit de país anirà acompanyat també d'un sentit d'estat propi que ens porti a un estatus diferent de cara als propers anys i al nostre futur.

Aquests tres segles demostren fins a quin punt el conflicte entre Catalunya i Espanya és més vell que l'anar a peu. Tres segles de conflicte gairebé permanent, amb moltes èpoques també de supeditació. En el fons, aquest conflicte segurament correspon a un cert conflicte de cultures, perquè la cultura espanyola ha estat una cultura que, tradicionalment, ha intentat imposar i, en canvi, la catalana ha intentat sempre fonamentar-se en una cultura del pacte. I el que busca el pacte, per definició, fuig del conflicte, i aquí hi ha hagut un xoc de mentalitats que encara avui en bona part perduren.

En aquests tres segles també hi ha hagut alguns moments curts on hi ha hagut una mica de llum a través d'algunes finestres. Va passar quan es va començar a construir la Mancomunitat, que va acabar sent suprimida el 1925 pel general Primo de Rivera. Després va venir la República, la reinstauració de la Generalitat i l'Estatut del 1932. I tot allò va acabar el 1939 amb un altre general que s'ho va carregar tot. I després, el 1977, va venir la tornada de Tarradelles, l'aprovació de la Constitució espanyola del 1978, l'aprovació de l'Estatut de 1979 i la recuperació definitiva de la Generalitat i del Parlament de Catalunya. I tot això té continuïtat fins ara i va tenir una seqüència afegida que va ser l'Estatut del 2006. I tot aquest procés, que estava fonamentat en una majoria del poble català d'anar per aquest camí, va acabar el 2010 per part d'un Tribunal Constitucional que es va carregar de soca-rel l'aposta majoritària d'un poble que volia prosseguir un camí que podia tenir un sentit si al final, a l'altre costat, hi havia també la capacitat de respecte, de comprensió, a les aspiracions del poble de Catalunya.

Finalment, ara que estem a punt d'encetar aquests actes de commemoració de l'11 de setembre de 1714, crec que ho hem de presentar tot des d'un punt de vista molt positiu. No podem entrar en aquesta celebració per "oposar-nos a". No poden ser actes que vagin "a la contra de". Perquè tenim prou potència de projecte, prou virtuts cíviques, prou història per ensenyar i cultura positiva perquè haguem de fer les coses a la contra dels altres o per oposar-nos a altres. Ho podem fer a favor nostre i serem millor entesos i, segurament, millor acollits.

Vull dir que aquests actes han de respirar positivitat, frescor i modernitat. Parlarem d'història, de tres segles, de capacitat de resistència, d'esperit de lluita, justícia i dignitat, però sobretot hem de parlar de projecte de futur al servei d'un poble sencer. I per això és important que se'ns vegi arreu del món, perquè aquesta és una gran oportunitat per ensenyar-nos al món amb les nostres millors cartes. I hem de procurar que a tot el món ens vegin amb aquest sentit absolutament positiu.

Diuen que la història l'escriuen els vencedors, doncs convertim-nos nosaltres aquest cop en vencedors. I fem-ho ensenyant i utilitzant, no les nostres millors armes, perquè seria donar un sentit de conflicte a la nostra manera de ser, sinó amb les nostres millors cartes. I les nostres millors cartes per convertir-nos en vencedors són la democràcia, l'esperit pacífic, la unió del poble i l'anhel de llibertat.

Visca Catalunya!